

KENDİ KALEMİNDEN BİR POLİTİKA SANATÇISI GENERAL DE GAULLE'ÜN TARİHSEL KONUŞMALARI

Türkçesi
Prof.Dr. Özer OZANKAYA

I. GENERAL DE GAULLE'ÜN ULUSAL POLİTİKA ANLAYIŞI

General de Gaulle 17 Haziran 1940'da Londra'ya varır. 18 Haziranda ünlü tarihsel seslenişini yapar. 22 Haziran'da Fransa'nın Almanya'yla yaptığı silah bırakışması sözleşmesinin koşulları belli olur:

"Fransız hükümeti, silah bırakışması isteğinde bulunduktan sonra şimdi de düşman tarafından buyurulan koşulları kabul etmektedir. Bu koşullara göre Fransanın kara, deniz ve hava güçleri tümüyle dağıtılacaktır; silahlarımız teslim edilecektir; Fransa toprakları baştan başa işgal edilecektir; Fransa hükümeti de Almanya ve İtalya'nın boyunduruğu altına girecektir. Görüldüğü gibi bu silah bırakışması sözleşmesi yalnız teslim olmayı değil, köleleşmeyi de anlatmaktadır. Oysa pek çok Fransız ne teslim olmayı, ne de köleleşmeyi kabul etmiyor. Şeref, sağduyu ve yurdun yüksek yararları gerekçeleriyle kabul etmiyor.

Şeref diyorum! Çünkü Fransa, ancak müttefikleriyle anlaşarak silahı bırakacağına söz vermiştir. Müttefikleri savaştığı sürece, Fransa hükümetinin düşmana teslim olmaya hakkı yoktur. Polonya hükümeti, Norveç hükümeti, Hollanda hükümeti, Belçika hükümeti, Lüksemburg hükümeti, ülkelerinden kovulmuş olmalarına karşın, görevlerinin bu olduğunu kavramışlardır.

Sağduyu diyorum! Çünkü savaşı yitirilmiş saymak saçmadır. Evet, büyük bir yenilgiye uğradık; kötü bir askeri düzen, harekâtın (askeri işlemlerin) yürütülmesinde yapılan yanlışlar, bu son çarpışmalar sırasında hükümetteki yenilmeci ruh, Fransa Savaşını yitirmemize neden oldu. Ama çok geniş bir imparatorluk, dokunulmamış bir deniz filosu, pek çok altın daha elimizde bulunuyor. Kaynakları sınırsız denecek genişlikte olan ve denizlere egemen bulunan müttefiklerimiz var. Amerikan sanayisinin dev olanakları var. 5000 uçak ve 6000 tankla bizim yenilmemize yol açan aynı savaş koşulları, yarın bize 20.000 uçak ve 20.000 tankla zafer getirebilir.

Yurdun yüksek yararı diyorum! Çünkü bu savaş, bir tek çarpışmanın kararlaştırılabileceği bir Fransız-Alman savaşı değildir; bu bir dünya savaşıdır! Bugün tarafsız olan ulusların yarın da böyle kalacaklarını kimse söyleyemez. Almanların müttefikleri bile hep onun müttefikleri olarak mı kalacaklar? Özgürlük güçleri sonunda tutsaklık güçlerini yendiğinde, düşmana teslim olan Fransa'nın yazgısı nice olur?

Şeref, sağduyu, yurdun yüksek yararları, bütün özgür Fransızların, buldukları her yerde ve ellerinden gelen her biçimde savaşı sürdürmelerini buyurmaktadır. Bundan dolayı, olanak bulunan her yerde elden gelecek en büyük çapta bir Fransız gücü toplamak zorunludur. Fransız askerleri ve silâh üreticileri olarak biraraya gelebilecek herkes, her yerde örgütlenmelidirler.

Ben, General de Gaulle, burada, İngiltere'de bu ulusal ödevi başlatıyorum. Fransız kara, deniz ve hava kuvvetlerinin bütün askerlerini, İngiltere topraklarında bulunan ya da buraya ulaşabilecek olan silâh uzmanı Fransız mühendis ve işçilerini bana katılmağa çağırıyorum. Fransız kara, deniz ve hava ordularının komutanlarını, erlerini, denizcilerini, pilotlarını, şu anda nerede bulunurlarsa bulunsunlar, benimle ilişki kurmaya çağırıyorum. Özgür kalmak isteyen tüm Fransızları beni dinlemeğe ve beni izlemeğe çağırıyorum.

Yaşasın, şeref ve bağımsızlık içinde, özgür Fransa!"

Londra, 24 Aralık 1941. Fransa 18 aydır işgal altında. Yeni yıl dolayısıyla General de Gaulle çocuklara sesleniyor :

"Fransa'nın sevgili çocukları! Açsınız, çünkü düşman ekmeğimizi ve etimizi yiyor. Üşüyorsunuz, çünkü düşman odunumuzu ve kömürümüzü çalıyor. Acı çekiyorsunuz, çünkü düşman size yenildiğimizi söylüyor ve söyletiyor.

Ama ben, General de Gaulle, sizlere bir söz vereceğim, bir yeni yıl sözü! Fransa'nın sevgili çocukları, yakında size bir konuk gelecek, zafer konuğu! Ne güzel olacak! Göreceksiniz!"

Londra, 11 Haziran 1942. Miracaille'de özgür Fransa'nın ilk büyük askeri zaferi:

"Ulus, Miracaille'de askerlerinin başarısını öğrendiğinde gururdan ürperdi. Fransa'nın kahraman, gerçek çocukları, kanlarıyla şu zafer sayfalarının en güzellerinden birini yazdılar. Ezilen, ihanete uğrayan, tokatlanan ulus, yenmek istenciyle bir araya geliyor; tıpkı çarpışma meydanlarının savaşçılarının, Saint Lazère savaşçılarının, iç-eylem birliklerinin birleşikleri gibi.

Libya'da ölen bir askerinin, bir gemi üzerinde can veren denizcinin, Paris'te korşuna dizilen işçinin yüce düşünceleri gibi.

Evet, Fransız birliğinin yeniden kuruluşu, savaş içinde, savaş yoluyla ve savaş için gerçekleşiyor!"

Brazaville, 30 Ocak 1944. General de Gaulle Afrika Konferansı'nın çalışmalarının açılışını yapıyor; Fransa ile sömürgeleri arasındaki ilişkilerin gelişmesi gerektiğini açıklıyor :

"Günümüzün imparatorluk güçlerinden hiçbiri şu çağrışı, yeni koşulların gerektirdiği yöne gitmek üzere olayların derslerinden esinlenmek zorunluluğunu anlatan çağrışı Fransa'dan daha derin biçimde duyamaz ve duymamaktadır. Şu 42 milyon çocuğun kaniyla birbirine bağılı 60 milyon insan içinde hiçbir güç, Fransa'dan daha çok bu çağrışı duyamaz. Nedeni çok basittir: Çünkü herşeyden önce o Fransa'dır; yani dehası, insanları, el-ele, onuru ve kardeşliği bir gün herkesin birleşebileceği doruğuna yükseltmeğe sanki yazgılı olan ulustur. Yine çünkü Fransa, anayurdunda geçici bir yenilgi yüzünden içine düştüğü güç durumunda, denizasıırı ülkelerinde sığınak ve destek bulmuştur ve şimdi de kurtuluşu için hareket üssü bulmaktadır. Bu ise bu ülkelerle imparatorluğu arasında kesin bir bağı oluşturmuştur."

Londra, 6 Haziran 1944. Müttefikler Normandiya çıkartmasına başlıyorlar :

"Büyük savaş başlamış bulunuyor. Onca çarpışmalardan, şiddet ve acılardan sonra, işte öylesine özlenen kesin çullanma zamanı geldi. Kuşkusuz bu Fransa Savaşıdır ve Fransa'nın savaşıdır! Sınırsız saldırı araçları, yani bizim için yardımlar, dost İngiltere kıyılarından yağdırılmaya başlanmıştır. Avrupa'nın batıdaki bu son kalesi önünde daha önce Alman baskıcılığının saldırıları durdurulmuştu. Bugün ise burası, özgürlük saldırısının başlangıç üssüdür! Dört yıldır istilâ edilen, ama diz çöktürülemeyen ve yenilmeyen Fransa bu savaşa katılmak üzere ayaktadır. Nerede olurlarsa olsunlar ve ne durumda bulunurlarsa bulunsunlar, Fransa'nın oğulları için yalın ve kutsal ödev, ellerindeki tüm araçları kullanarak savaşmaktır. Düşmanı yok etmek gerekiyor: Yurdumuzu çiğneyip kirleten düşmanı; tiksiniç düşmanı, şerefsiz düşmanı!"

Paris, 25 Ağustos 1944; Paris kurtulmuştur:

"Hepimizi kaplamış bulunan heyecanı neden saklayalım? Erkeğimizle, kadınıımızla hep buradayız; evimizdeyiz; bağımsızlığı için ayaklanan, kendi elleriyle tutsaklığı yenen Paris'te, dimdik duruyoruz. Bu derin ve kutsal heyecanımızı saklamayacağız... Paramparça edilen Paris, hakarete uğrayan Paris, şehit edilen Paris! Ama kurtulan Paris; kendi kendisini kurtaran, halkınca ve ordularının yardımıyla, yani tüm Fransanın, gerçek Fransa'nın, ebedi Fransa'nın yardım ve desteğiyle kurtulan Paris!"

Paris, 8 Mayıs 1945, Almanya teslim oluyor:

"Savaş kazanıldı! İşte zafer! Birleşmiş Milletlerin zaferi ve Fransa'nın zaferi! Düşman Alman, müttefiklerin Batı ve Doğu orduları önünde teslim olmuş bulunuyor. Orada hazır bulunan Fransız komutanlığı teslim işlemlerinde yer almıştır. Şan ve şeref daima ordularımızın ve onların komutanlarının olsun! Şan ve şeref, korkunç deneylerden eğilmeden, bağımsızlığını koruyarak çıkan halkımızın olsun! Şan ve şeref, kanlarını bizim kanımıza, acılarını bizim acılarımıza, umutlarını bizim umutlarımıza karıştıran ve bugün bizimle birlikte zafer kazanan Birleşmiş Milletlerin olsun! Evet, yaşasın Fransa!"

Bailleux, 16 Haziran 1946, iktidardan kendi isteğiyle ayrılmış olan General de Gaulle Fransa'nın kurumlarından sözediyor :

"Bir insan ömrünün iki katından az bir dönem içinde Fransa yedi kez istilaya uğradı. Onuç değişik yönetim uyguladı, çünkü her şey bir ulusun mutsuzluğunda gizlidir. Bunca

sarsıntı ve bunalımlar, kamu yaşamımıza, biz Gollülerin eskiden kalma bölünme ve kavga eğilimlerimizi kıskırtan ağırlar akıttı. Ulusumuzun başından geçen eşi görülmemiş yıkımlar hiç kuşkusuz bu durumu daha da ağırlaştırdı. Karşıt ideolojilerin arkasında, aralarında yer aldığımız büyük güçlerin çatıştığı dünyanın bugünkü durumu da siyasal kavgalarımıza şiddetli bir huzursuzluk ögesi eklemekten geri kalmıyor. Burada, ulusal mizaçla, tarihin beklenmedik talihsizlikleriyle ve günümüzün sarsıntılarıyla ilgili uğursuz bir olgu yatıyor : bu olgu, karşıt yanlar arasındaki çatışmanın, ülkemizde, her zaman, herşeyi tehlikeye atan ve çoğu kez ülkenin yüksek yararlarını unutturan köklü bir çatışmaya dönüşmesine yol açmaktadır. Ülkenin ve demokrasinin geleceğinde yeni kurumların, yasalara saygıyı, hükümetlerin uyumunu, kamu yönetiminin etkinliğini ve devletin saygınlık ve otoritesini korumak üzere, bu olguyu gözönünde bulundurmaları ve ondan sakinmaları zorunludur. Nitekim devletteki bunalım kaçınılmaz olarak yurttaşların kurumlara karşı soğuk davranmalarına yol açmaktadır; bu durum da diktatörlük tehdidinin ortaya çıkmasına yetiyor; öte yandan günümüz dünyasının ekonomik örgütlenişi de, çarkların yönetiliş ve işletilişinde iyi bir düzeni daha zorunlu ve daha istenen bir şey yapmıştır."

Paris, 1 Mayıs 1950, Fransız Halkının Derlenişi (Rassemblement Français)'nin bir toplantısında General de Gaulle Fransa'nın yenilişinin ekonomik ve toplumsal koşullarını anımsatıyor :

"Bir gün makine ortaya çıktı. Sermaye de onunla evlendi. Bu çift dünyaya sahip oldu. O gündenberi pek çok insan, herkesten çok da işçiler ona bağlı duruma geldiler. İşleri için makinelere, ücretleri için patronlara bağımlı olduklarından, kendilerini mânen, ahlâken düşkün, maddi bakımdan da tehdit altında görüyorlar. İşte sonuç: sınıf kavgası! Her yerde bu var : İşliklerde, tarlalarda, bürolarda, sokakta; gözlerin, ruhların derinliklerinde! İnsan ilişkilerini zehirliyor, devletleri deliye çeviriyor, ulusların birliğini bozuyor, savaşımlara yol açıyor. Çünkü gerçekten de dünyanın 35 yıldır uğradığı büyük sarsıntıların kökeninde yatan şey, durmaksızın öne sürülüp aslâ çözümlenmeyen bu toplumsal sorundur. Bugün de dünyayı yeni bir drama sürükleyen yine hep üstünde durulan, ama aslâ çözülmeyen aynı toplumsal sorundur. Avrupa'nın ve Asya'nın 2/3'ü üzerindeki baskı yönetiminin gerekçesini sağlayan şey de aynı toplumsal sorundur. Bizim yurdumuzda da ayrılıkçılara bunca umutsuz uğraşlar sağlayan yine bu toplumsal sorundur. Gelişme ve gönencin atılım yapmasını ve insanların güçlüklerini hafifletmesini engelleyen de bu sorundur. Bu toplumsal sorun her şeye egemen durumdadır. Özgür halklar propogandalarını istedikleri kadar çalıştırsınlar, isterlerse yıkımlarına yol açacak ölçüde silâhlansınlar, her insan toplumda yerini, payını ve saygınlığını elde etmedikçe, demokles kılıcı başlarının üstünde sallanmaya devam edecektir."

Abican, 25 Ağustos 1958. Fransızlarca çağrılan General de Gaulle, Afrika'ya yaptığı bir gezi sırasında sömürgeleri bağımsızlaştırma hareketini başlatıyor :

"Fransa ne burada, ne de Afrika'nın öbür hiçbir yerinde yapmış olduğu hiç bir şeyi yadsımıyor! Çünkü yaptığı şeyin bilincindedir, onunla öğünmektedir; ve bu çalışmayı, hakların evrimi ve dünyanın genel gidişiyle ortaya çıkan yepyeni koşullarda sürdürmeğe hazırdır. Bu koşullar nelerdir? Bunların içinde öbür hepsinin temelini oluşturan iki koşul vardır: birincisi, Afrika ülkelerinin kendi içişlerini, yani kendi yönetimlerini ilgilendiren konuları kendilerinin yürütmesi, hem adaletin gereğidir, hem de olanaklıdır. İkinci koşul,

bugün tüm dünyada kabul edilen ve az önce söz alan konuşmacıların sözünü edip aynı zamanda ortak güvenlik birlikleri olmasını da istedikleri büyük ekonomik, toplumsal, kültürel birlikleri gerektiren kuraldır."

Paris, 4 Eylül 1958. André Malraux Parislilere General De Gaulle'un Cumhuriyet üzerine görüşlerini açıklayacağını duyuruyor : "Burası Paris! Şan, şeref ve yurt! Cumhuriyetle buluşmada, bu tarihsel buluşmada bir kez daha Fransız oluyor! General De Gaulle sizlere seslenecek!"

"Ülkede yürürlükte olduğu süre içinde Cumhuriyet'in değişik biçimler aldığı bir gerçektir. 1792'de devrimciler ve savaşçılar öncülüğünde taçları ve ayrıcalıkları devirdi. Ama 8 yıl sonra önüne geçemediği bunalımlara ve yolsuzluklara boğuldu. 1848'de Cumhuriyet'in barikatların üzerinde, başboşluğa karşı yükseldiği ve içerde toplumsal nitelikte olmak, dışarıya karşı da kardeşlik ilkeleri izlemek istediği görüldü. Ama az sonra, düzen gereğiyle yenileşme atılımını uyumlulaştıramadığı için, silindi. 4 Eylül 1870'de, Sedan'ın ertesinde, yıkımı onarmak için ortaya çıktığı görüldü. Gerçekten de Cumhuriyet Fransa'yı diriltebildi, orduları yeniden yarattı, engin bir imparatorluk kurdu, sağlam dostluklar oluşturdu. Yararlı toplumsal yasalar yapabildi, eğitimi öylesine geliştirebildi ki, Birinci Dünya Savaşında ulusal kurtuluşumuzu ve zaferimizi Cumhuriyet sağladı. 11 Kasım anma günü halk toplanıp sancıklar eğildiğinde, yurdun kendisine iyi hizmet edenleri yücelttiğinin görülmesi yine Cumhuriyet'in ürünüdür."

Bundan sonra General De Gaulle yeni Fransa'nın anayasasını sunuyor :

"Siyasal çekişmelerin üzerinde, yetkili yurttaşlarca seçilen ve kurumlarımızın işlemlerini sağlamakla görevli olan, egemenliğin sahibi olan halkın doğrudan oyuna başvurma hakkına sahip bulunan ve Fransanın bağımsızlığı, bütünlüğü ve şerefi, Cumhuriyetin güvenliği çok büyük tehlikeyle karşılaştığında buna karşı çıkacak bir ulusal hakemin bulunması; gerçekten ülkeyi yönetmek için kurulacak ve kendisine gerekli zaman ve olanak tanınacak, görevinden başka hiçbir şeyin yolundan çeviremeyeceği ve böylece ülkenin çevresinde kenetlenmesine lâyık olabilecek bir hükümetin bulunması; ulusun siyasal istencini temsil edecek, yasaları oylayacak, yürütmeyi denetleyecek, ama bu görevlerinin dışına taşmayacak bir meclisin bulunması; hükümetle meclisin işbirliği içinde olması, ama sorumlulukları bakımından birbirinden ayrı kalması ve bunun için de hiç birinin üyelerinin aynı zamanda öbürüne üye olmaması: İktidarın sahip kılınması gereken dengeli yapı işte böyle olmalıdır. Gerisi insanlara kalmıştır."

Paris, 29 Ocak 1960. Cezayir savaşı, tutkuları alevlendiriyor. Cezayir kentinde barikatlar dikiliyor:

"Bugün televizyonda konuşmak üzere üniformalarımı yeniden üzerime giyinmiş olmam, devlet başkanı niteliğimle olduğu kadar, General De Gaulle olarak da konuştuğumu belirtmek içindir."

General De Gaulle durumu çözümledikten ve Cezayirli Fransızlara ve orduya seslendikten sonra :

"Şimdi de Fransa'ya sesleniyorum. Sevgili, değerli yurdum! İşte yine bir kez daha, ağır bir sınav karşısında bir aradayız. Halkın bana vermiş olduğu görev ve yirmi yıldan beri kişiliğimde temsil ettiğim ulusal meşruluk gereğince, kadın-erkek herkesin, ne olursa olsun, beni izlemelerini ve desteklemelerini istiyorum. Zorbalıkla erki ele geçirmeği düşleyen suçlular, bu eylemlerine bahane olarak benim Cezayir konusunda almış olduğum kararı gösterdiklerine göre, iyice ve heryerde bilinsin ki bu karardan dönmeyeceğimi! Bu noktada ve bu koşullar içinde geri çekilmek, Cezayir'de hâlâ sahip bulunduğumuz kozları yakmak olacağı gibi, devleti de kendisine yapılan saygısızlık ve yöneltilen tehdit karşısında alçaltmak olur. Ondan sonra da Fransa, maceralar okyanusunda paramparça olmuş, zavallı bir oyuncuğa dönüşür. Bir kez daha, kim olurlarsa olsunlar, nerede bulunurlarsa bulunsunlar, tüm Fransızları Fransa'nın etrafında birleşmeye çağırıyorum! Yaşasın Cumhuriyet, yaşasın Fransa!"

Paris, 23 Nisan 1961. Cezayir'de generaller devlet otoritesine ve Fransız halkının istencine karşı çıkıyorlar:

"Cezayir'de askeri bir isyancılar kümesince yasa-tanıma bir erk kurulmuş bulunuyor. Bu erk gaspı suçluları, kimi özel ordu birliklerindeki subayların tutkularını, Avrupa kökenli nüfusun korku ve düşle yolunu şaşırılmış bir bölümünün azgın katılımını, askeri komploya batmış sorumluların güçsüzlüğünü kötüye kullanmışlardır. Bu erkin bir görüntüsü vardır: bir emekli generaller kümesi; bir de gerçeği var: yanlı, tutkulu ve bağnaz bir subaylar kümesi. Bunlar sınırlı ve denizaşırı etkinliklere özgü bir mesleki beceriye sahipler. Ama ulusu ve dünyayı görmüyor, tanımıyorlar; taşkınlıkları içinde çarpık kafaları, bu girişimlerinin ulusal bir yıkımdan başka sonuç vermeyeceğini bilmiyorlar. Çünkü 18 Haziran 1940 uçuşunun dibinden çıkıp doğrulmak uğrunda Fransa'nın harcayageldiği sınırsız büyüklükte çabalar, yani tüm olumsuz koşullara karşın zafer kazanılincaya, bağımsızlık korununcaya, cumhuriyet yeniden düzenleninceye değin harcanan ve üç yıldanberi de devleti yeniden kurmak, ulusal birliği korumak, dışarda da yerimizi yeniden elde edecek bir güç olmak ve bir zorunluluk olan sömürgeciliğe-son-verme yoluyla denizaşırı etkinliğimizi sürdürmek için dökülen emekler, hem de tam başarıya ulaşmak üzereyken, tiksinc ve aptalca bir iş olan Cezayir Serüveni yüzünden tümüyle boşa gitme tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyor. Şimdi de devletle alay ediliyor, ulusa karşı saygısızlık yapılıyor, gücümüz azaltılıyor, uluslararası saygınlığımız düşürülüyor. Afrika'daki rolümüz ve yerimiz tehlikeye sokuluyor. Ve kimler tarafından? Yazık, yazık, yazık! Ödevi, şerefi ve varlık nedeni hizmet ve itaat etmek olan insanlar tarafından!"

Paris, 20 Eylül 1962. General De Gaulle Fransızlara köklü bir düzeltim öneriyor :

"Yedi yıllık görev sürem bittiğinde ya da ölüm veya hastalık görevime süre bitiminden önce son verecek olursa, bundan böyle cumhurbaşkanı genel oyla seçilecektir. Nasıl? Bütün Fransızları ilgilendiren bu konuda, ülkenin kararını hangi yoldan belirtmesi gerektiği sorusuna yanıtım şudur : en demokratik yol olan referandum yoluyla!"

Paris, 25 Nisan 1965. General De Gaulle Fransa'nın bağımsızlığından söz ediyor :

"Bağımsızlığın kimi koşulları olduğu ve bunların kolay koşullar olmadığı doğrudur. Ama görülebildiği gibi bu koşulları yerine getirmeyi başarıyoruz. Siyasal alanda,

Amirekalılarla dostluğumuzu yadsımadan, Avrupalı olarak davranmamız söz konusudur, çünkü biz Avrupalıyız. Buna ek olarak, bir ucundan öbürüne tüm kıtamızda, bizim gibi yaşamakta olan bütün halkların anlaşması ve işbirliği üzerine dayalı bir dengeyi yeniden kurmağa özenle çalışmalıyız. Zaten yapmakta olduğumuz şey de budur : Almanya'yla uzlaşarak, Ren'inve Alplerin her iki yanındaki komşularımıza gerçek anlamda bir "Altılar Dayanışması" önererek, Doğu bloku halklarıyla üzerlerindeki ezici baskıdan başlarını kaldıracabilecekleri ölçüde, bizi eskiden kendilerine bağlayan etkin anlayış ilişkilerini yeniden kurarak. Dünyanın geri kalan kesimlerinde ortaya çıkan sorunlara gelince, bağımsızlığımız bizi, bugün kendimize özgü bir anlayışa uygun bir eylem yürütmeye götürmektedir: kimden gelirse gelsin hiçbir baskı, herhangi bir devletin içişlerine hiçbir yabancı karışması, hiç bir ülkenin başka herhangi bir ülkeyle ilişki kurmasına yönelik hiç bir kısıtlama haklı görülmez. Tersine, insanlığın üstün yararları, bize göre, her ulusun her türlü karışımardan korunmuş olarak kendi kendinden sorumlu olmasını ve hiç bir bağımlılık altında olmaksızın ilerlemede yardım görebilmesini gerektirir. Asyada hergün daha geniş alanlara yayılan savaşı kınayışımız işte bundan dolayıdır! Latin Amerikanın türlü ülkelerinde insanlığın özgürleşmesi ve ulusların örgütlenmesi yönünde girişilen çabalara olumlu bakışımız da bu yüzdendir. Afrikada birçok yeni devletin gelişmesine yaptığımız katkılar, Çin vb. ülkelerle kurmakta olduğumuz ilişkiler hep bu anlayışın sonuçlarıdır. Kısacası, bugün Fransa'nın bir politikası vardır ve bu politika Paris'te saptanmaktadır."

Bükreş, 14 Mayıs 1968. Romanya'ya yaptığı gezi sırasında General De Gaulle "Avrupa anlayışını" anımsatıyor :

"..Gerçekten kıtamızın, Reich'in boyundurukçu tutkusunun yol açtığı korkunç acılar sonunda ortaya çıkan bölünmüş durumu, Atlantikle Urallar arasında yaşayan tüm halklara hergün daha pahalı ve daha haksız görünüyor. Kuşkusuz bu durum, en derin biçimde Fransada duyulmaktadır. Romanya da öyle değil mi? Gerçekten biz de siz de, biz Avrupalılar gibi bunca deneyimlerle dolu ülkelerin çoğunun iki karşıt blok içinde bölünmüş olmasını, dışardan gelen bir siyasal, ekonomik ve askeri yönlendirme önünde boyun eğmesini ve sürekli olarak topraklarında yabancı güçlerin bulunmasına katlanmasını kabul edilemez bir durum olarak görmekteyiz.

Hayır! Sizin için de, bizim için de, Yalta paylaşımını izleyen bu soğuk savaşın, öldürücü olmazsa, yapay ve kısır bir bölünmeden başka bir şey doğuramayacağı bellidir. Siz de biz de, bunun, yüzyıllar boyunca yorulmak bilmeden birleşmeye çabalayagelen ve bugün her zamankinden daha açık biçimde bu birleşmenin hem fırsatı doğduğunu hem de bir yükümlülük olarak belirlediğini gören Avrupanın doğasına ters düştüğünü düşünüyoruz. Siz ve biz, hiç kuşkusuz birlikte, Avrupa için artık ne ideoloji, ne de boyunduruk altında olmanın değil, bütün kesimleri arasında yumuşama, anlaşma ve işbirliği kurmanın tek geçerli yol olduğunu düşünüyoruz."

Paris, 30 Mayıs 1968. Bozgunculuk Fransa'yı tehdit ediyor:

"Fransızlar! Ulusal ve cumhuriyetçi meşruluğun koruyucusu olarak, 24 saatten beri, bu meşru düzeni koruyabilmeme olanak verecek istisnasız tüm olasılıkları gözden geçirdim. Kararlarımı aldım. Bugünkü koşullar içinde görevden çekilmeyeceğim. Halktan aldığım bir görev var, onu yerine getireceğim. Değeri, sağlamlığı ve yeteneği herkesin saygısını gerektirecek düzeyde olan başbakanı değiştirmeyeceğim. Kendisi bana, hükümetin bileşiminde yararlı göreceği değişiklikleri önerecektir.

"Bugün Millet Meclisini dağıtıyorum. Ülkeye bir referandum önerdim. Böylece yurttaşlar, ekonomimiz ve üniversitemizde köklü bir düzeltim yapılmasını kararlaştırmak fırsatını bulacaklardır. Aynı zamanda bana olan güvenlerini sürdürüp sürdürmediklerini de, kabul edilebilir tek yol olan demokrasi yoluyla belirtmiş olacaklardır. Şu anki durumun hemen halk oylamasına gidilmesine maddi olanak bırakmadığımı görüyorum. Bu nedenle tarihini değiştiriyorum. Millet Meclisi seçimlerine gelince, öğrenciler öğrenim yapmaktan, öğretmenler ders vermekten, işçiler çalışmaktan alıkonuldukları gibi tümüyle Fransız halkı da, yaşamaktan olduğu gibi oy sandığına gitmekten engellenerek susturulmaya kalkışılmadıkça Anayasada öngörülmüş olan süre içinde yapılacaktır. (Bu engellemeleri) nasıl mı yapıyorlar? Birbirleriyle anlaşmış örgütlü kesimler ve kendisi baskıcı bir girişimden başka bir şey olmayan -bu bakımdan rakipleri olsa da- bir parti, çoktanberi sindirme, kafaları zehirleme ve kıyıcılıkla buna çalışıyorlar. Bu zorbalık sürecek olursa, cumhuriyeti korumak için, Anayasaya uygun olarak, hemen seçim dışında başka yollara başvurmak zorunda kalacağım.

Ne olursa olsun, derhal ve her yerde yurttaş eylemleri örgütlenmelidir. Bu, her şeyden önce hükümete ve sonra da yerel olarak, Cumhuriyetin komiserleri olan ya da buna dönüşen valilere, ellerinden geldiğince halkın yaşamını her an ve her yerde güvenceye almak ve yıkıcılığı önlemek görevlerinde yardımcı olmak için yapılmalıdır. Fransayı, ulusal umutsuzluk ortamında, kaba güçle kurulacak bir güce boyun eğmeğe zorluyorlar. Kuşkusuz bu güç yenen tarafın, yani totaliter komünizmin gücü olacak. Doğaldır ki başlangıçta bu gücü aldatıcı bir kılıfa sokmak isteyecekler ve bu amaçla kanlı-bıçaklı politikacıların tutkularını ve kinlerini kullanacaklardır. Olan olduktan sonra da bu kişilerin ağırlığı bugünkünden daha çok olmayacaktır.

Ama hayır! Cumhuriyet dize gelmeyecektir; halk kendine gelecek, ilerleme, bağımsızlık ve barış özgürlükle birlikte üstün gelecektir.

Yaşasın Cumhuriyet! Yaşasın Fransa!"

Paris, 25 Nisan 1969. General De Gaulle Cumhurbaşkanı olarak Fransız halkına son kez sesleniyor :

"Fransızlar! Fransa için onca sık seslendiğim sizler, biliniz ki pazar günü yanıtınız ülkemizin geleceğini belirleyecektir. Çünkü her şeyden önce ülkemizin yapısına çok önemli bir değişiklik getirilmesi söz konusudur. Eski taşra birimlerimizin bölge yönetimi biçiminde çağdaş bir düzenlemeyle yeniden yaşama geçirilmesi, her birinin kendi işlerini yürütebilmesi ve ulusal bütünlüğümüz içinde üstlendiği rolü yerine getirebilmesi için gerekli olanaklarla donatılması ve böylece girişimlerin, etkinliklerin, yani yaşamın yerinde gelişebildiği alanlara dönüştürülmesi, hiç küçümsenecek bir atılım değildir! Senato ile Ekonomik ve Sosyal Kurul'un tüm yasa tasarılarını kamunun gözü önünde ve önem sırasıyla tartışan tek bir meclise dönüştürülmesi, böylece karanlık ve dar görüşlü karışmalara açık birimlerin ortadan kaldırılması da çok önemlidir. Üretilen etkinliklerin ve halkımızın yaşam güçlerinin varlığını ve gelişmesini ilgilendiren tüm yerel ve yaşamaya ilişkin önlemlere temsilcileriyle katılmalarını sağlamak da çok önemli bir girişimdir."

General De Gaulle bundan sonra, içinde bulunulan durumun önemine işaret ederek şunları ekliyor :

"Eğer bana güveninizi belirtirseniz, görevimi sürdüreceğim. Bir çok kuşaklık dönem boyunca yaşayageldiğimiz karışıklıklar, bunalımlar ve mutsuzluklardan sonra, sizlerin sayenizde, yurdumuzu kendi ulusal özelliklerimize, içinde bulunduğumuz dünya koşullarına ve yaşadığımız çağa uyarlanmış demokratik kurumlarla donatmak üzere on yıl önce başlatığım atılımı, bölge yönetimini yeniden kurarak ve Senatoyu yenileştirerek tamamlayacağım. Sizlerin desteğinizle ilerlemenin sürmesi, düzenin sağlanması, paranın savunulması, bağımsızlığın güvencede bulundurulması, barışın korunması, Fransa'nın saygı görmesi için ne gerekiyorsa yapmaya, her neye mal olursa olsun, devam edeceğim. Sonra da, yasal sürem dolduğunda, kavgasız, gürültüsüz bir ortamda, yaklaşık otuz yıldır tarihimizde açmış olduğum bölümün son sayfasını çevirerek, resmi görevimi, benden sonra üstlenmesi için seçeceğiniz kişiye devredeceğim."

"Fransızlar! Vereceğiniz karar, Fransa'nın geleceği bakımından hiçbir zaman bugünkü kadar ağırlık taşımayacaktır.

"Yaşasın Cumhuriyet, yaşasın Fransa!"

İKİNCİ BÖLÜM

GENERAL DE GAULLE'ÜN DIŞ POLİTİKASI

General De Gaulle'ün Fransa Cumhurbaşkanlığı yaptığı onbir yıl boyunca, hiç bir başka devlet başkanının yapmadığı ölçüde yurt dışı geziler yaparak Fransa'yı dünyaya mal ettiği, başka deyişle dünyada "bağımsız, barışçı, cömert, kendisi için olduğu kadar tüm uluslar için de hem özgürlük, hem de eşitlik ve kardeşlik isteğinde ısrarlı" bir Fransa tasarımı yarattığı söylenebilir. Bu onbir yıl boyunca General De Gaulle Avrupalının, Afrikanın, Kuzey Amerikanın, Latin Amerikanın belli başlı başkentlerinde kabul edildi; Orta- ve Uzak-Doğu ülkelerine gitti; birbirine en karşıt siyasal sistemlerle, en değişik kültürlerle ve her ırktan toplumlarla temas kurdu. Bu onbir yıl boyunca Fransa, General De Gaulle'ün sözcülüğünde, bağımsızlık, işbirliği, barış ilkeleri çevresinde evrensel çaplı bir dış politika oluşturdu ve uyguladı. Nitekim bu politikayı, 22 Ocak 1959'da, Paris'te Cumhurbaşkanı seçilir seçilmez ve dünyaya Fransa'nın bu demecini götürmek üzere yapacağı geziden hemen önce, General De Gaulle Fransadaki diplomatik temsilcilere, onların "doyen"lerinin kişiliğinde şöyle açıklıyordu :

"Sayın Papalık temsilcisi! Lütfen Fransanın, kendi payına, tüm halklara karşı, evet istinasız tüm halklara karşı en içtenlikli niyetlerle dolu olduğundan emin olunuz. Çünkü, gerçekten de evrenimizin içinde yaşadığı koşullar, insanların birbirlerine yaklaşmalarını ve düşüncelerinde birbirlerine anlayış göstermelerini gerektirmektedir. İnsanlık tarih boyunca görülmedik ölçüde genel ve canlı çıkar ve doktrinlerin dürtü ve çatışmalarının etkileri altında bulunuyor; oysa bir yandan da korkunç yıkım araçları her an tüm yeryüzü üzerinde harekete geçirilebilecek bir durumda bulunuyor. Tüm insanlık için söz konusu olan bu tehlike karşısında, insanoğlunun yasası ya da tanrısal yazgı, insanlara bir kurtuluş yolu sunuyor : Bu yol kardeşlik yoludur. Fransa buna tam anlamıyla inanıyor; o kadar ki, bu kesin inanç, O'nun tuttuğu yolu belirliyor. Kuşkusuz Fransa bir gün içinde

yer alabileceği her türlü olaylara bu kararlılıkla yaklaşacaktır. Ama başka devletlerle ilişkilerinde, çıkarların karşılığı ne denli büyük olursa olsun, Fransa barışçıl bir birliktar-olmanın ve daha doğal olarak uluslar arasında uyumun zorunlu koşulu olan bu saygı, anlayış ve düşüncelilik yaklaşımını göstermek niyetindedir ve onlardan da bu karşılığı bekleyecektir. Fransa aynı zamanda kendi halkı ile dünyanın tüm halkları arasında, insanlararası ilişkilerin yarattığı esenlikli bağları, düşünsel, kültürel ve ekonomik alışverişleri arttırmak niyetindedir. Çünkü sınırlar, tutkular, soylar ne olursa olsun, her şeyin temelinde insan olduğu, ve korunması gerekenin de bu insan olduğu kuşku götürmez. "İşte Roma, yine buna benzer bir biçimde, kendi doğurduğu evrensel bir yapıya tanık oluyor. Dışı kurt Romülüs ve Romüs'e sütünü verdiğindenberi, evet o zamandanberi, Latin uygarlığı, insanın yorulma nedir bilmeden nesnelere akılla denetim altına alma istencinin bir ürünü değil de nedir?"

Eski Fransız sömürgeleri, De Gaulle'ün daha önce Brazaville demeçlerinde taslağını çizdiği yola girip, Fransayla sıkı bağlarını kendi istekleriyle sürdürmekle birlikte, yavaş yavaş bağımsız devletlere dönüşürken, 18 Temmuz 1959'da General de Gaulle Madagaskar'da bu topluluktan söz ediyor :

"Burada bir arada isek, bu, çoktanberi her iki tarafın da özgürce, tam bir bağımsızlıkla, bugünkü özgür halklar topluluğumuzu kurmuş olmamızdan dolayıdır. Bunu niçin yaptık? Her şeyden önce çünkü dostluğumuz, ama aynı zamanda içinde bulunduğumuz zaman ve üzerinde yaşadığımız dünya bizi buna zorlamaktadır. Çünkü her iki tarafın da gelişmesi gerekir; ilerleme olmadığı zaman yok olunur; ilerlemek için de halkların tümünün birlik olmasını gerektiren bir teknik örgütlenmeye ve kaynaklar bütününe gerek vardır. İşte bunun içindir ki topluluğumuz önce "verimlilik" simgesi altında gerçekleşti. Ama bu topluluğu, aynı zamanda özgür insanlar olduğumuz ve özgür kalmak istediğimiz için kurduk. Kuşkusuz özgürlük yaygınlaşır; ama kendisini savunur da. Yaşadığımız dünyada özgürlüğü savunmasını bilmek ve istemek gerekir. Birbirimizden kopmuş, kendi başımıza kalmış olarak özgürlüğü nasıl koruyabiliriz? Tersine, birleşmiş çok sayıda insanlar olduğumuzda, özgür kalmak için gerekli bütün olanaklara kavuşmuş oluruz.

"Topluluğumuz aynı zamanda "güvenlik" simgesi altında kurulmuştur. Bir de bu topluluğu başkalarına örnek olmak için kurduk : Yeryüzünün her yanında ne çok sayıda halkların birbiriyle karşıtlıklar içinde olduğunu, ne çok tutkuların, ne çok kinlerin dizginlerinden boşalmış olduğunu görüyorsunuz. Biz ise birleşebildik; birbirinden çok uzak, çok farklı halklar olarak neyimiz varsa, her değerli şeyimizi ortaklaşa bir araya getirebildik. Dünya bundan örnek alsın! Bunu dünyanın her yanında duyulsun diye burada söylüyorum!"

Senegal'in Saint-Louis kentinde, 12 Aralık 1959'da General De Gaulle Afrika'ya sesleniyor :

"Fransızlar, Afrikalılar ve Malgaşlar sıkı sıkıya birlikte kalmalıdır. Çünkü bu büyük kıtanın insanları ilerlemek istiyorlar ve buna layıktırlar; katkısı karşılıklı olması gereken bağlarla bağlı Fransa için de bu gereklidir. Ortak ülkümüzü dünyaya tanıtabilmemiz ve geçerli kılabilmemiz için de buna gerek vardır. Gerektiğinde, toprağımızı elimizden almak ve ruhlarımızı tutsak etmek isteyenlere karşı birlikte karşı

koyabilmemiz de aynı şeyi gerektiriyor. Son olarak da, dünyada bir denge ögesi ve bir örnek olan topluluğumuzun varlığını sürdürebilmesi için de bu gereklidir."

Şimdi de İngiltere, 18 Haziran 1940'da savaşı birlikte sürdürmek üzere Fransa'yı yanına alan bu insanı görkemli bir biçimde karşılıyor; 7 Nisan 1960'da General De Gaulle Westminster Hall'de İngiliz Parlamentosu üyelerine sesleniyor :

"Ülkenize gelmeyeli onaltı yıl oldu. Son gelişim, Batı Ordularının Avrupayı kurtarmak için Fransa topraklarına yeniden ayak bastığı sıradaydı. Bu olay, krallığınızın ve Commonwealth'in parlak savaş başarısını simgeliyordu. Aynı olay, halkınızın karada, havada ve denizlerde cereyan eden çarpışmalarda cömertce sergilediği tüm çabaları ve özverileri de taçlandırıyor. Yine bu olay, halkınızın sessizce içine gömdüğü tüm sıkıntuların, tüm gözyaşlarının da karşılığıydı."

General De Gaulle bundan sonra II. Dünya Savaşını anımsatarak şunları söylüyor :

"Kuşkusuz başarılarınızın başlıca dayanakları, sizin köklü ulusal niteliklerinizdi. Ama başarılarınızda kurumlarınızın değerini de hesaba katmak gerekir. Ülkenizde en kötü anlarda devletin otoritesine ve meşruluğuna kim karşı çıktı? Bugün Westminster'de İngiltere'nin, başka alanlarda olduğu gibi bu alanda da göstermiş olduğu başarıya duyduğum saygıyı dile getirmeği özellikle istiyorum. Hemen hiç belli etmeden kendinize duyduğunuz güvenle, özgürlük içinde sağlam ve istikrarlı bir düzen uyguluyorsunuz. Sizde gelenek, bağlılık, oyunun kuralları öylesine güçlü ki, hükümetiniz çok doğal bir biçimde uyumlu ve uzun süreli oluyor. Parlamentonuzda her seçim-arası dönem boyunca güvenli bir çoğunluk bulunuyor. Bu hükümet ve bu parlamento, sürekli olarak uyum içinde çalışıyor. Yürütme ve yasama güçleriniz, sanki tam gereği, birbirini hemen-hemen dengeliyor ve işbirliği yapıyor."

General De Gaulle ABD'ye gitti ve 25 Nisan 1960'da Washington'da Kongre olarak toplanan Amerikan parlamentosunda konuştu :

"Gerçekten hiçbir çağda insan soyunun bunca tehdit edildiğini sanmıyorum. Makina dünya üzerinde egmenlik kurdu. Sınırsız denecek bir maddi ilerleme başlatıldı; ama aynı zamanda uzlaşmaz görünen ve her biri toplumu değiştirmenin tek geçerli biçimi olduğunu öne süren iki düzenin ortaya çıkmasına da yol açtı. Öte yandan dünya savaşlarının neden olduğu sarsıntı, iki milyarı bulan halklar arasında aynı zamanda hem her türlü yabancı boyunduruğundan kurtulma istencini, hem de kendilerinin de en ileri bölgelerdeki gelişme düzeyine ulaşma tutkusunu doğurdu. Son olarak da çok geniş alanlarda yaşamı yok edebilecek güçteki çekirdekli yıkım araçları ve onları istenilen her yere ulaştırabilecek etkinlikteki taşıtlar durmadan artıyor ve yetkinleşiyor. Bütün bu veriler bir araya geldiğinde dünya dengesinin bugün insanlığa korku salan, sövgülerle dolu ve insanlığın kaynaklarını kurutan bir soğuk savaş biçimini almasına yol açmakta, sorun ise çözümsüzleşip daha da zehirli bir niteliğe dönüşmektedir."

Bilindiği gibi Fransız-Alman uzlaşması General De Gaulle'ün dış politikasının ana temellerinden biridir. 4 Eylül 1962'de, Alman halkınca alkışlanmadan önce General De Gaulle Bonn'da Cumhurbaşkanı Lübke tarafından kabul ediliyor :

"Federal Almanya Cumhuriyetinin sayın başkanı! Almanya'nın bugün Fransız devlet başkanını kabul etmesi, O'nu az önceki sözlerinizin öylesine soylu biçimde anlatıma kavuşturduğu bir içtenlikle karşılaması, konuğunuzun sizin ziyaretinize karşılık veren kişi olması, buradaki törenlerin sizin onca duyulduğunuz ziyaretiniz sırasında ve daha sonra da Federal Şönsölye'nin unutulmaz gezisi dolayısıyla Fransada yapılanları izlemesi; işte çağımıza bir olağanüstülük damgası vuran olaylar! Çünkü ülkelerimiz arasındaki dostça yakınlaşma, hiç tartışma götürmez ki, Avrupanın ve dünyanın bugüne değin yüzyıllar boyunca yaşamış olduğu en önemli olaylardan birisidir. Öyle ki, Almanya ve Fransa'nın yöneldiği bu birleşme, birlikte hareket etmek amacıyla kurmaya başladıkları bir birliktir. Hükümetlerimiz arasındaki iyi, çok iyi karşılıklı ilişkilerde kuşkucular, yalnızca, kavgalarının sonunda birbirlerine yaslanan, bitkinlikten sendeleyeni savaşçılara özgü bir bırakışma tutumu görebilirler. Kuşkusuz kısır ve yıkıcı kavgalarını bırakmış olan Fransızların ve Almanların, şimdi, aralarındaki benzerliklerin neler olduğunu kavradıkları doğrudur. Ama kavgalarımızı ve kızgınlıklarımızı bastırmış olmamız, soluklanmak için değildir. Söz konusu olan şey, uzlaşmalarımızdan ortak bir güç, etki ve eylem kaynağı çıkarmaktır."

31 Ocak 1964 günü, yani Fransa ve Çin'in aralarında diplomatik ilişkiler kurmayı kararlaştırmalarından tam dört gün sonra, Elysée Sarayında bir basın toplantısı yapan General De Gaulle'e bu girişimin nedenleri soruluyor :

"Çin! Büyük bir halk; yeryüzünün en kalabalık halkı. Tutkulu, çalışkan, emek veren bireylerin ırkı. Binlerce yıldanberi toplumsal düzlemdeki uyum ve yöntem eksikliğini gidermeğe çabalayageliyor. Çok özel ve çok derin bir kültür kurma uğraşı vermektedir. Coğrafya olarak derli-toplu, ama yine de birlikten yoksun, engin bir ülke. Küçük Asya ve Avrupa kıyılarından başlayıp Büyük okyanusun dev kıyılarına değin uzanıyor; Sibiryaya buzullarından Hindistan ve Tonkin'in Tropikal bölgelerine ulaşıyor. Tarihten daha eski bir devlet. Her zaman bağımsız kalmaya kararlı, sürekli olarak merkeziyetçi olmaya çalışmış; içgüdüsel olarak içine kapalı ve yabancıları küçük gören, kesintisiz çağları içine alan bir tarihin bilincinde ve bundan özgünç duyan bir devlet. İşte her zamanın Çin'i!

"Bu ülkenin çağdaş uluslarla temasa gelişi ona çok ağır gelmiş, çok pahalıya mal olmuştur. Karşılaştığı çok sayıdaki Avrupalı, Amerikalı, Japon tehditleri, karışmaları, işgalleri ve saldırıları, onu birçok aşağılanmalara ve parçalanmalara uğrattı. Bunca ulusal vurgunlar ve seçkinlerinin de, neye mal olursa olsun ülkelerini, onu ezen ulusların koşullarına ve gücüne ulaştırmak yönündeki istenci, Çin'i devrime götürmüştür."

General De Gaulle devrim Çininin hangi koşullarda doğduğunu anımsatıyor, bu ülkenin Asyadaki ve tüm dünyadaki önemini gösteriyor ve sonra sözü Fransız-Çin ilişkilerine getiriyor:

"Pekin ve Paris, görüldüğü gibi, birbirlerine karşılıklı elçi yollamakta anlaşmış bulunuyorlar. Bunda bizim bakımımızdan, kuşkusuz, Çin'de egemen olan düzeni herhangi bir biçimde onaylayıcı hiç bir şey yoktur. Bu ülkeyle, bu devletle, başka birçok özgür ulusun daha önce yaptığı ve bizim de düzeni Çin'inkine benzeyen ülkelerle yapmış olduğumuz gibi, resmi ilişkiler kurmakla, Fransa dünyayı tanımaktan başka bir şey yapmış olmuyor. Ama dünyanın bugünkü dev boyutlu evrimi içinde, halktan halka doğrudan temasları arttırmakla, insanlığın dâvâsına hizmet de edilmiş olabilir. Bu

ilişkilerin, dünyayı bölen kamplar arasındaki üzüntü verici karşılıklarda, çelişkilerde daha önce başlamış bulunan hafiflemeye de katkıda bulunabiliriz. Belki böylece insanlar, yeryüzünde buldukları her yerde, Fransanın dünyaya bundan 175 yıl önce önerdiği buluşma yerine, yani özgürlük, eşitlik ve kardeşlik buluşmasına da biraz daha erken ulaşabilirler."

General De Gaulle Nisan 1964'de Meksikaya gittikten sonra, aynı yılın güzünde tüm Lütin Amerika ülkelerine üstün başarılı bir gezi yapıyor ve Peru'da halka İspanyolca seslendikten sonra 5 Ekim 1964'de Arjantin'de Buenos-Aires Hukuk Fakültesini ziyaret ediyor:

"... Ulusal başarının koşullarından söz ettim. Birincisi, kuşkusuz, kişilerin ve çalışma takımlarının yeterliliği sorunudur. Bilimin itimiyle makine düzeninin etkisindeki çağdaş uygarlık insanın maddi yaşam koşullarını baştan aşağı değiştiriyor. Ama bu alanda bir bilimsel araştırma çabası, bir teknik atılım, bir ekonomik örgütlenme gereklidir; bunlar da kaçınılmaz olarak eğitime, özellikle de yüksek öğretime damgalarını vururlar. Kuşkusuz üniversiteniz, bu derin değişime uygun olarak, bilim adamlarında gerekli uyarlanmaları gerçekleştirmektedir. Ama her şey akılla başlatıldığına ve Tanrının bize vermiş olduğu akıl da bir bütünlük oluşturduğuna göre, insan sevgisinin temellerini oluşturan felsefe, edebiyat ve hukuku savsaklamaktan, çok yerinde olarak, sakınıyorsunuz. Bu bakımdan sizlere Fransızlar adına seslenmek onurunu taşıyan kişi olarak diyebilirim ki, siz onlara çok benziyorsunuz. Ayrıca siz, ülkenizin genel kalkınmasının, çocuklarınızın her birinin hem ürünü, hem de kazancı olduğunu kavrama ölçüsü bakımından da Fransızlara benziyorsunuz. Bu toplumsal ve ulusal koşulun temel önemde olduğundan kimse kuşku duyamaz. Bu koşulu yerine getirmediğçe, bir ulus kendi yurdunda zorunlu olan en temel barış kuramaz. Bundan çok daha kötüsü, birbirine karşı iki ideoloji arasındaki savaşa alan olmak ve böylece de dünyayı yönlendirme çabışın baskıcılardan birine ya da öbürüne uydu olmak tehlikesine kendini atar. Nasıl Fransa, bildiğiniz gibi, kendi adına ekonomik çabalarına ve eğitim alanındaki gelişimine her kesimden yurttaşlarını katmaya özen gösteriyorsa, Arjantin'in de, üniversitesinin katkısıyla aynı şeyi yaptığını düşünüyorum. Ayrıca siz Arjantinliler, içinde yaşadığımız dünyaya ilişkin anlayış ve niyetleriniz bakımından da biz Fransızlara benziyorsunuz. İnsanoğlunun başına gelenler, eşitlik, özgürlük ve kardeşlik simgeleri altında ve çağımızın toplumlara ve devletlere kullanmaları için sunduğu sınırsız olanaklar sayesinde düşkünlükten, açlıktan, bilgisizlikten kurtulması, her ulusun başarısının uluslararası koşulu değil midir? Fransa bunun bağımsızlığa, yani daha güçlü olanların daha az güçlülerin bağımsızlığına saygılı olmalarına bağlı olduğu görüşündedir. Ama bunun, kuşkusuz, birincilerin ikincilere andlaşmalar yoluyla yardım etmelerini dışlamadığını, tam tersine bu yardımı gerektirdiğini de kabul etmektedir."

General De Gaulle'ün bir çok kez "Atlantikten Urallara Bağımsız Avrupa" olarak tanımladığı şeyi kurmak için Fransa, Doğu Bloku ülkeleriyle daha sürekli ve sıkı ilişkileri yeniden başlatıyor ve 21 Haziran 1966'da General De Gaulle Moskova'da, Kremlin'in Lenin'den sonra hiç kimsenin konuşmasına açılmamış olan balkonundan Moskovalılara sesleniyor :

"Sovyetler Birliği hükümetinin ve Moskova Belediyesinin, bana, başkentinizin sayısız sakinlerinden bir bölümüne doğrudan doğruya seslenme fırsatını vermesinden son derece duyulandım. Buradaki karşılaşımı unutulmaz bir anı olarak saklamayacağım."

30 Haziran 1966, Moskova; General De Gaulle Rusya'dan ayrılmadan televizyonda konuşuyor :

"İçinde yaşadığımız dünyada ve çağda, ülkelerimizin birlikte yapacağı birincil önemde çok şey var. Üstelik bunlar hiç bir biçimde yıkıcı ve tehdit edici olmayıp, yapıcı ve barışçıl işlerdir. Her şeyden önce karşılıklı değiş-tokuşları artırarak her iki ülkenin gelişimini ilerletmek söz konusudur. Gerçekten de Fransa ve Sovyetler Birliğinin her biri, yaşamaları için gerekli olan şeylere sahip iseler de, bir araya gelmek, birbirleriyle yardımlaşmak yoluyla kazanacakları çok şey olduğu açıktır. Ayrıca, bunca savaşlardan, yıkımlardan ve parçalanmalardan sonra kendi güvenliğini kendisinin sağlaması için tüm Avrupamızda birbiri ardına yumuşama, anlaşma ve işbirliğini de yürürlüğe koymak zorundayız. Böylece eski kıtamızın, artık bölünmüş değil birleşmiş olarak, dünya dengesi, ilerlemesi ve barışı alanında kendine düşen temel rolü yeniden üstlenmesi de söz konusudur."

1 Eylül 1966, Knom-Pen. Kamboçya'da görkemli bir biçimde karşılanan General De Gaulle, Çin-Hindi'ndeki savaşı sona erdirecek bir düzenlemenin ilkelerini dile getiriyor :

"Fransa'nın görüşüne göre, Çin-Hindini kasıp kavuran savaş, kendi başına hiç bir sonuç getirmez. Fransaya göre, Amerikan savaş aygıtının bulunduğu yerde yok edilmesi olanaksız görünüyorsa da, öte yandan Asya halklarının da, niyetleri ve silahlarının gücü ne olursa olsun, Büyük Okyanusun öbür yakasından gelmiş bir yabancıнын yasasına boyun eğmeleri olasılığı hiç yoktur. Kısacası bu güç denemesi daha ne kadar uzun ve ağır olursa olsun, Fransa'nın görüşüne göre askeri bir çözüme ulaşmasına olanak yoktur. Dünyanın yıkıma yuvarlanmaması için yalnız siyasal bir çözüm barışı yeniden kurabilir. Bu çözümün koşulları çok açık ve çok bilinen koşullar olduğuna göre, tıpkı 1954'deki gibi, amacı Çin-Hindi halklarının yansızlığını ve kendi yönetimlerini bizzat kendilerinin diledikleri gibi kurma ve kendi işlerinden bizzat ve yalnız kendileri sorumlu olma hakkını sağlamak ve güvence altına almak olan bir andlaşmanın yapılabileceğini hâlâ umabiliriz. Öyleyse andlaşmanın tarafları bu bölgede gerçek olarak var olan güçler ile öbür devletlerden de hiç olmazsa beş dünya gücü olmalıdır."

"Ama böylesine geniş kapsamlı ve güç bir görüşmeye olanak bulunması ve özellikle de başlanması, açıktır ki, her şeyden önce ABD'nin güçlerini uygun ve belirli bir süre içinde ülkesine geri çekmek konusunda kararlı olmayı ve bu yükümlülüğü kabul etmeyi istemesine bağlıdır. Hiç kuşkusuz böyle bir çözüm bugün için hiç de olgunlaşmış değildir ve ilerde olup olamayacağı da belli değildir. Ama Fransa, dünyayı daha büyük mutsuzluklara mâhkûm etmedikçe bunun dışında bir çözüm yolu bulunmadığı görüşünde olduğunu belirtmeyi zorunlu saymaktadır."

31 Mayıs 1967, General De Gaulle Papa VI. Paul ile Vatikan'da buluşuyor :

"..Bu dünyada insanların karşısına çıkan sorunlara gelince, tarihin şu noktasında, siz Azizlerinin insanlara sunduğunuz özenli koruyuculuk da kafaları ve yürekleri işgal etmekte devam ediyor. Daha önce hiç bunca körce tehdit edilmiş olmayan barışa da aynı özeni gösteriyorsunuz. New York'ta Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda yaptığınız konuşmalardan bir kaç gün önce Fatima'ya yaptığınız hac ziyareti sırasında

söylediklerinize varıncaya değin tüm demeçleriniz ve tüm çağrılarınız için, pek aziz Peder, size minnet duyulmalıdır. Siz Azizlerinin baş savunucusu olduğunuz bu barış, geçerli olabilmek için, yeryüzünde varsıl halklarla yoksul halkları birbirinden ayıran farklılıkların ortadan kalkması gerekir. Bombay çağrısından sonra, yeni genelgenizde verdiğiniz yüksek ve temelli ders, yani barışın yeni adının gelişme olduğu dersi, tam da bunu bildiriyordu."

Montreal! 24 Temmuz 1967'de General De Gaulle Québec'tedir. Heyecanlı bir kalabalık bütün yolu boyunca O'nu izliyor :

"Size çok yabancı olmadığınız bir sır vereceğim : Bu akşam burada ve tüm yolum boyunca, kendimi tıpkı bir "kurtuluş" havası içinde buldum. Ve bütün yolum boyunca, ayrıca burada ne büyük bir ilerleme, gelişme ve dolayısıyla özgürleşme gerçekleştirdiğinizi gözlemledim. Bunu Montreal'de söylemem gerekir. Çünkü, eğer dünyada çağdaş başarılarıyla örnek olan bir kent varsa, o da sizin kentinizdir. Sizin kentiniz diyorum, ama "bizim kentimiz" dememe de müsaadenizi rica ediyorum. Korkunç sınavlardan geçtikten sonra uyanan Fransa'nın şimdi size ne büyük bir güven duyduğunu bir bilerseniz; Kanada Fransızlarına karşı yeniden ne büyük sevgi duymaya başladığını bilerseniz; ve sizin ilerlemenize, ileriye doğru yürüyüşünüze katkıda bulunmakla kendini ne denli yükümlü hissettiğini bir bilerseniz! İşte bunun içindir ki Québec hükümetiyle, dostum Johnson'un hükümetiyle, Atlantik'in her iki yakasındaki Fransızların birlikte, tek bir "Fransız yapıtı" meydana getirmek amacıyla çalışmaları için anlaşmalar imzaladık. Zaten Fransa'nın buraya hergün daha çok getireceği yardımın karşılığını vereceğinizi de biliyoruz; çünkü siz, herkesi şaşkınlığa uğratacak seçkinler, fabrikalar, büyük ticari girişimler, laboratuvarlar kurmak yolundasınız. Kesinlikle inanıyorum ki bunlar, sizin de bir gün Fransaya yardım etmenize olanak verecektir.

"İşte bu akşam sizlere bunları söylemeğe geldim. Ekleyeyim ki, Montreal'deki bu görülmemiş, duyulmamış toplantının anısını hiç unutmayacağım. Tüm Fransa burada geçenleri biliyor, görüyor, duyuyor. Ve diyebilirim ki daha çoğunu da isteyecektir. Yaşasın Montreal! Yaşasın Québec; yaşasın bağımsız, özgür Québec! Yaşasın Fransız Kanada ve Yaşasın Fransa!"

11 Eylül 1967, General De Gaulle Varşova'da Polonya halkına sesleniyor :

"Polonya ve Fransa'nın birlikte yapacakları çok şeyler var. Bizler birbirimize öylesine benzeriz ki! Polonya ve Fransa, her ikisi de bol kaynakları ve istenç gücüyle çok şeyler yapabilirler. Hem ekonomi, hem kültür, hem de bilim alanları için bu dediğim geçerlidir. Ama politika alanında da geçerlidir. Yüzyıllar boyunca iki halk hiç bir zaman savaşmamıştır. Tersine, birinin başarıları ve mutsuzlukları, her zaman doğrudan bir biçimde öbürününkiyle bağlantılı olmuştur. Son dünya savaşının bozgunlarındaki kan ve gözyaşlarının ve daha sonra da kurtuluş sevincinin kanıtlamış olduğu gibi.

"Bundan sonra da barış içinde birleşmeliyiz. Her ulusa tam bağımsızlığı sağlayacak tek yol olan barış! Avrupa'da anlaşmazlıklarının yol açtığı yaralar ya da yönetim düzenlerinin koyduğu engeller ne olursa olsun, kıtamızın tüm halkları arasında ancak yumuşama, anlaşma ve işbirliği ile gerçekten kurulabilecek olan barış! Yarın ülkenizden ayrılıyorum. İçinizde, gençliğimde aralarına gönderilmiş olduğum o eski zamanı yaşamış olanları, hem sizin, hem de benim yurdumu neredeyse yıkma noktasına varan o dramı

yaşayanları ve bir de o zamandanberi dünyaya gelip gençlikleri sayesinde Polonya'nın umutlarını taşıyanları selâmlıyorum!"

10 Ağustos 1967, Paris. Bir TV konuşmasında General De Gaulle Fransanın dış politika düzenini açıklıyor :

"İlerleme, bağımsızlık, barış : İşte politikamızın izlediği birleşik amaçları! Bu bütüncül eylemin, "ulusal geri-çekilmecilik" diye adlandırılması gereken kesimce onaylanmayacağı besbellidir. Bu okula mensup kafalarda, partilerde, gazetelerde, Fransa'nın kendi başına bir rol sahibi olabileceği düşüncesi bile olanaksız, gülünç, hatta utanç verici bir şey olarak görülüyor. Ülkemizde olanlara yalnız yıkıcı ereklere açısından bakan totaliter düzen yanlılarından başka, bir de şu tuhaf alçalma tutkusudur ki Fransızenenileşmesine karşı bunca kısırlığı telkin ediyor! Böylece hangi alanda, ne zaman, nasıl olursa olsun, gelişme yolunda gerçekleştirdiğimiz her şeye karşı ilke olarak, istisnasız bir biçimde ve her zaman kısırlık yanlıları savaş açıyorlar.

"Onların gözünde kuşkusuz, ancak enflasyonun yıkım getirici kolaylığı hoş görülebilir; oysa bu yol ekonomimizi, maliyemizi ve paramızı yabancı boyunduruğu altına sokuyor. Böylece Fransa'nın, Anglo-Sakson ulusların dostluğunu hiç bir suretle geri çevirmeksizin, ama silikleşmeciliğin çağdışı uymacılığına da karşı çıkarak, Vietnam savaşı ya da Orta-Doğu uyuşmazlığı konusunda, 'Avrupalı bir Avrupa'nın kurulmasında, ya da İngiltere ve daha başka 4-5 ülkenin katılmasının Avrupa Topluluğunda yol açacağı sarsıntılar üzerinde, ya da Doğu ile ilişkiler ya da uluslararası para sorununda ve daha dün Kanadalı Fransızların oybirliği ile, sözlerle anlatılması olanaksız bir özgürleşme istenciyle, Fransa Cumhurbaşkanının'ın çevresinde toplanması konusunda tam anlamıyla 'Fransız' olan bir tutum takınması, yenilmeciliğin sözcülerini şaşırıyor ve kızdırıyor. Oysa bu yolla Fransa kendi güçlerine sahip çıkıyor ve caydırıcı araçlar elde ediyor. Çünkü iki dev arasında çıkabilecek ve doğrudan doğruya birbirini vurmaksızın sürdürülecek bir savaşta, Fransa otomatik bir biçimde bu iki devden birinin yedekteki yardımcı olmayacaktır ve onların yollayacakları güçlerin çarpışacakları savaş alanı ve bir birinin, bir ötekinin bombardıman hedefinden daha başka bir şey olma şansını elinde tutacaktır.

"Böylesi bir şey, Atlantik-ötesinin baş-eğmede kusur etmeyen bu yandaşlarının gözünde, bizi dışlanmaya mahkûm edecektir; oysa dünyada çok geniş yığınlar bizim dış politikamızı onaylıyor ve haklı buluyorlar. Goethe'nin ünlü ağlatusında Mefisto şöyle sunulur: "Ben her şeyi yadsıyan düşünceyim!" Oysa Mefistonun öğütlerini dinlemekle talihsiz doktor Faust, son lânetlenişine gelinceye değin, mutsuzluktan mutsuzluğa düşer.

"Sevgili Fransızlar! Biz böyle yapmayacağız! Kuşkuyla, yani her türlü çöküntünün baş sorumlusu olan şu şeytanı iterek yolumuza, yani kendine güvenen ve böylece geleceğe yönelen bir Fransayı yapma yolumuza devam edeceğiz.

"Yaşasın Cumhuriyet, Yaşasın Fransa!"

KAYNAK :

"Discours historiques du Général de Gaulle", kendi sesinden iki ses kaseti; Ankara Fransız Kitaplığı.